
Tenk før du skriver antibiotikaresepten

AKTUELT

TOM SUNDAR

Email: tom.sundar@legeforeningen.no

Tidsskriftet

En håndbok med 100 instruktive sider om rasjonell antibiotikabehandling fritt tilsendt. Det er Statens helsetilsyns sommerhilsen til norske allmennleger. Målet er å unngå overbehandling og redusere forbruket av antibiotika.

Den nye håndboken Antibiotikabruk i allmennpraksis er skrevet av spesialister i infeksjonsmedisin, mikrobiologi og allmennmedisin, og inngår i serien av grønne veilederhefter som Statens helsetilsyn har utgitt etter at smittvernvernloven trådte i kraft i 1995. Håndboken skal distribueres til allmennpraktikere, turnusleger og utenlandske leger som tar nasjonale fagprøver for å få norsk lisens.

Smittevernloven

HÅNDBOK

ANTIBIOTIKA I ALLMENNPRAKSIS

10-2011

Statens helsetilsyn

Sprikende forskrivning

– Målet er å få leger til å forskrive antibiotika bare når det trengs og la reseptblokken ligge når behandling er unødvendig. Dette vil redusere antibiotikaforbruket og begrense resistensproblemene, sier Dag Berild. Han er infeksjonsmedisiner ved Aker sykehus i Oslo, og har ledet arbeidet med håndboken.

Berild understreker at 80–90 % av antibiotikaforbruket foregår i allmennpraksis, og at forskrivningsmønsteret blant legene varierer betydelig. Dette avdekker et behov for enhetlige retningslinjer for antibiotikabehandling, mener han: – Undersøkelser fra Danmark, som har det laveste antibiotikaforbruket i Norden, viser at forskjellene er enorme. De mest liberale allmennpraktikerne skriver ut 15 ganger så mange antibiotikaresepter per pasient som de mest restriktive gjør. Denne sprikende trenden blir bekreftet av studier fra andre europeiske land, sier han.

Rasjonell antibiotikabruk

Svært ofte er det heller ingen sammenheng mellom antibiotikabehandling og forløp og utkomme av en infeksjon.

– En undersøkelse fra Rogaland har nylig vist at 80 % av tilfellene med akutt bronkitt og mer enn halvparten av otittene ble unødige behandlet med antibiotika. De fleste luftveisinfeksjoner er imidlertid virale og går over av seg selv, påpeker Dag Berild.

Rasjonell forskrivningspraksis er ensbetydende med mindre antibiotikabruk, er hovedbudskapet i den nye håndboken. Men redusert forskrivning forutsetter at legene er trygge på at de kan la være å gi behandling.

Boken er laget med tanke på at legene skal bli sikrere i sin sak når de vurderer behandlingsbehovet. Den er tematisk inndelt i sju sykdomskapitler som er bygd opp over samme lest, med en suksessiv gjennomgang av definisjoner, etiologi, symptomer og sykdomstegn, differensialdiagnoser, behandling og oppfølging. Avsnittene om diagnostikk gir råd om mikrobiologisk prøvetaking og om aktuelle laboratorieprøver, mens avsnittene om behandling drøfter flere terapialternativer samt tiltak ved eventuell medikamentallergi.

Fagsjef Grete Larsen i Statens helsetilsyn forteller at håndboken skal utgis som CD-ROM og legges ut på Internett for nedlasting på Helsetilsynets Internett-sider.

Sykehusleger og andre som ikke får boken, kan bestille den fra trykksakekspedisjonen i Helsetilsynet: telefon 22 24 88 86 eller faks 22 24 55 90. Prisen er da 100 kroner.

Publisert: 30. juni 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.